

lalta le. Alkibiadesszel teljesült be. «A spártaiak bevonultak, lerombolták Athen hosszú falait, feloszlatták a delosi szövetség még meglévő maradványát és a város élére harminc tyrannust állítottak...

Igy buktak meg mint Alkibiades példája mutatja a periklési kor legnagyobb ideáljai: az agon, a kalokagathia demokrácia, nagyhatalmi politika és diplomácia. Az ami ezt a kort még bukásában is nagygyá teszi, az erős egy magasabb, platonibb világ felé.» (93).

A könyv maradandó értéke, hogy eleven pillanatsfelvételeket ad Perikles korából.

Kemény Gábor.

Balogh Károly, Római könyv. (I—II. kötet. Kir. Magy. Egyetemi Nyomda. 1941. 304+325 old. + 2 térkép.)

Klasszikus tanulmányainkból jólismert Róma képe igazi élménnyé elevenedik Balogh Károly könyvében. A szerző római tartózkodása alkalmából megnyílt lélekkel járta be a történelmi nevezetességű helyeket. Filmszerű elevenséggel mutatja be az antik világvárosnak, az embereknek és életformáknak hagyományszentelt, ősi vonásait.

A mű tartalmát a következőkben körvonalazhatjuk: Róma épületeinek és fórumainak leírását adja az *Urbs aurea* c. fejezet. Majd a római köz- és magánéletnek zajlását ismerjük meg a *Lüktető élet és a Populusque Romanus* c. fejezetekben. A város környékét és a rómaiak gazdasági életét a termelési és szociális kérdések tükrében szemlélteti a *Harmatos mezők* fejezete. A meglepően színes korrajz és leíró készség egyesül a *Látványosságok* könyve c. fejezetben. Ez a mű legmozgalmasabb része. Bámulatos sokoldalúsággal sorakoztatja fel a szerző az adatokat a gladiatori és cirkuszi versenyek ábrázolására. A klasszikus nyelvek és történelem tanárainak számára az iskolai gyakorlat szempontjából legtöbb hasznos tájékoztatást az utolsó fejezet nyújt: Beszélnek a kövek. Itt u. i. a római képzőművészet és építészet világába enged Balogh Károly bepillantást. Leírásainak érzékelhetőségét nagyban fokozza számos finom kivitelű ábrája és a két várostérkép.

A könyv műfaját tehát nehéz volna meghatározni. Talán hangulati leírásokon nyugvó, kegyeletes csodálattal és rezignált melegséggel rajzolt életképnek nevezhetnők. Így tehát Balogh Károly a római világ művelődéstörténeti keresztmetszetét nyújtja, mégpedig fejlődésének túlérett korszakában. Szemléletes képekben mutatja be a művészetnek hatalmas alkotásait, továbbá a fényűzésnek foszforeszkáló csillogását és ezen keresztül az ókori lelkiületet a maga klasszikus fenségében és emberi fogyatékoságaiban. Itt-ott talán túlzó részletezéssel és naturális ízzel próbálja elénk állítani ennek a pogány felfogásnak fonákságait, sőt frivol kinövéseit.

A könyv az ókori Róma megismerése szempontjából kiválóan alkalmas a szélesebb olvasóközönség számára is, mert a szerző nem tudáskodó szakszerűséggel, hanem inkább az esszé-író könnyed novellaszerűségével fogalmazta. Így a könyv a népszerű »régiségtan« és a jólszerkesztett ciceróné-útirajz jegyeit egyesíti. Bár lenne ilyen leírásunk az ókori Görögországról is.

A mű artisztikus hangulatát az izlése és bőkezű nyomdai kiállítás nagyban emeli.

Vicsy József.